

Souhrn

Kvalita života žen v období těhotenství

Úvod: Výzkum kvality života se ubíral cestou zkoumání obecných otázek (srovnávání států, regionů; srovnávání vlivu různých nemocí a rozdílných způsobů léčení na kvalitu života) a to převážně u dospělých osob. Problematika kvality života, které doposud nebylo věnováno příliš pozornosti jak u nás, tak i v zahraničí, je kvalita života zdravých žen v období fyziologického těhotenství. Zatím dominoval zájem o kvalitu života žen s patologickým těhotenstvím.

Cíl: Disertační práce se snaží nalézt odpovědi, jak bude definovat a hodnotit kvalitu života těhotná žena, jaké proměnné budou její kvalitu života během fyziologického těhotenství ovlivňovat? Zda bude kvalita života těhotných žen srovnatelná s kvalitou života zdravých netěhotných žen a zda a jak se bude měnit kvalita života v čase, v průběhu těhotenství?

Metody: Jednalo se o longitudinální prospektivní a retrospektivní výzkum, ve kterém se v kontextu s cíli studie kombinovaly kvalitativní a kvantitativní metody. Pro kvalitativní fázi jsme zvolili metodu diskuse v ohniskových skupinách. Pro kvantitativní fázi výzkumu jsme vybrali dva dotazníky: generický dotazník WHOQOL-BREF standardizovaný pro českou populaci a náš originální, nově zkonstruovaný specifický dotazník QOL-GRAV. Pro retrospektivní studii jsme kromě zmíněných dvou dotazníků použili individualizovaný dotazník SEIQOL. Porovnávali jsme zdravé ženy s fyziologickým těhotenstvím se zdravými netěhotnými ženami.

Výsledky: Kauzální model zachytil proměnné, které konceptualizují kvalitu života zdravé těhotné ženy a které ukazují hlavní vlivy, působící na kvalitu života žen v průběhu těhotenství. Získané údaje byly využity ke konstrukci specifického 12 položkového dotazníku QOL-GRAV. Na základě faktorové analýzy (PAF) jsme vytvořili jednu hodnotící škálu, která má 9 položek se stabilním vysokým nábojem v prvním faktoru a s uspokojuvoun vnitřní konzistencí. Souběžná validita nového dotazníku: korelace mezi naší novou těhotenskou škálou a oblastmi dotazníku WHOQOL-BREF jsou střední a potvrzují, že nová, kratší škála měří obdobné proměnné. Zjistili jsme, že kvalita života těhotných žen se mění během jednotlivých trimestrů gravidity. Signifikantní rozdíl byl jak mezi všemi oblastmi generického dotazníku v jednotlivých trimestrech, tak mezi údaji, které byly získány jedinou specifickou těhotenskou škálou nového dotazníku za jednotlivé trimestry.

Závěr: Uváděná kvalita života byla vyšší u těhotných žen než u žen netěhotných a byl prokázán vliv těchto demografických proměnných: věk, vzdělání, zaměstnání a rodinný stav. V průběhu těhotenství se kvalita života měnila v jednotlivých oblastech WHOQOL-BREF i v QOL-GRAV. Nejnižší kvalita života byla ve III. trimestru a nejvyšší ve II. trimestru; tomu odpovídalo i retrospektivní hodnocení, které ženy prováděly s odstupem času, až po porodu. Podařilo se nám zkonstruovat a ověřit nový, specifický dotazník QOL-GRAV pro hodnocení kvality života těhotných žen s fyziologickým průběhem těhotenství.